

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

rasmus.lukk@regeringskansliet.se

U2024/00641

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Skärpta krav i sfi

Skolväsendets överklagandenämnd (nämnden) lämnar, utifrån det område som nämnden har att bevaka, följande yttrande över utkast till lagrådsremiss.

1. Rätten till sfi ska gälla i tre år (avsnitt 6.4)

1.1 Förlängningstid, maxtak m.m.

Enligt förslaget är ett villkor för att tidsfristen ska förlängas att fristen fortfarande löper. Detta skulle innebära att eleven kontinuerligt måste läsa sfi efter att de ursprungliga tre åren passerats för att få en förlängning. En längre tids frånvaro, oavsett skäl, innebär dock att påbörjandet av studierna inte följer direkt efter tidigare tidsfrist. Villkoret bör därför inte tillämpas undantagslöst.

En förlängningsperiod om sex månader kan vidare vara en för kort tid för att elever ska kunna slutföra sina studier i sfi. Föräldraledighet, funktionsnedsättning eller längre tids sjukdom kan påverka möjligheterna att under en viss tid bli färdig med studierna. Elevens studiebakgrund påverkar också denna möjlighet. Eleven kan således på grund av personliga förhållanden ibland behöva ytterligare tid för att slutföra sina studier.

I bestämmelsen om förlängning anges att eleven ”med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl”. I bestämmelsen om att bereda sfi på nytt (20 kap. 9 § skollagen) anges ”särskilda skäl”. Nämnden föreslår att samma uttryck bör användas i bestämmelserna.

1.2 Möjlighet att överklaga beslut om att neka förlängning

Nämnden anser att ett beslut om att neka förlängning av utbildningen ska kunna överklagas till nämnden. Nämnden prövar redan idag överklaganden inom kommunal vuxenutbildning där ”särskilda skäl” förekommer. Detta dels i fråga

om studier i sfi ska beredas på nytt, dels i fråga om åtagande om interkommunal ersättning vad gäller studier på gymnasial nivå (28 kap. 12 § p. 11 samt p. 12 skollagen). En ändring skulle således behöva göras i 28 kap. 12 § skollagen.

1.3 Huvudmannen kan besluta om upphörande även om tiden löper

Regeringen har angett att huvudmannen, även om tidsfristen fortfarande löper, ska få besluta att utbildningen ska upphöra. Nämnden tolkar detta förslag som ett förtydligande om att huvudmannen kan besluta om upphörande av utbildning trots att tidsfristen löper. Nämnden anser att ”även om tidsfristen fortfarande löper” bör komma till uttryck i bestämmelsen. För närvarande hänvisas det till hela den nya bestämmelsen 31 a §.

1.4 Att på nytt beredas sfi

Regeringen föreslår att sfi kan beredas på nytt om det finns särskilda skäl för det och ”det kan ske inom ramen för tidsfristerna som anges i 31 a §”. Nämnden hänvisar till det som angetts ovan.

Därutöver anser nämnden att det finns oklarheter vad gäller om tidsfristen, enligt regeringens förslag, måste vara löpande endast i fråga om förlängning eller om tidsfristen måste vara löpande även när det gäller beslut om att på nytt beredas utbildning i sfi. Om tidsfristen inte måste vara löpande när det gäller beslut om att på nytt beredas utbildning i sfi, anser nämnden att detta ska förtydligas då förslaget enligt dess nuvarande lydelse hänvisar till hela bestämmelsen 31 a §.

2. Eleven ska ha rätt att delta i sfi i annan kommun än hemkommunen (avsnitt 6.5)

Nämnden har i remissvaret till betänkandet SOU 2020:66 tillstyrkt förslaget om att den som har rätt att delta i sfi ska ha rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen. Nämnden har fattat flertalet beslut om avvisning av överklaganden gällande interkommunal ersättning för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som kombinerats med studier i sfi. Detta då bestämmelse om interkommunal ersättning saknats gällande utbildning inom sfi. Nämnden ser positivt på att en sådan bestämmelse nu föreslås införas och att interkommunal ersättning ska vara möjligt även för studier i sfi.

3. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser (avsnitt 8)

Nämnden noterar att de förslag som regeringen lämnat till stor del avviker från utredningens förslag. Nämnden är av uppfattningen att ikraftträdandet skulle gynnas av att senareläggas i syfte att klargöra bland annat föreslagna tidsfrister och fråga om överklagbarhet av beslut.

4. Konsekvenser (avsnitt 9)

Förslagen kan antas leda till ett ökat behov av att överklaga beslut och kommer därmed att innebära en ökad ärendeströmning till nämnden. Föreslagen möjlighet att överklaga beslut om att neka förlängning samt möjlighet att överklaga beslut om interkommunal ersättning gällande sfi kan också komma att påverka ärendeinströmningen till nämnden. Omfattningen av en sådan ökning av ärendeinströmning är alltså mycket oviss, liksom dess påverkan på nämndens och kansliets behov av resurser. Någon utredning eller analys av detta har inte genomförts inom ramen för konsekvensbedömningen. Nämnden vill därför framhålla – särskilt mot bakgrund av den mycket stora ärendeinströmningen de senaste åren – att en sådan konsekvensbedömning behöver göras.

Nämnden noterar vidare att konsekvensanalysen brister såvitt avser föreslagna tidsbegränsningar och att den konsekvensanalys som finns är påfallande ensidig. Förslagets konsekvenser därmed inte är tillräckligt utredda.

På Överklagandenämndens vägnar

2024-05-24

X Elin Carbell Brunner

Signerat av: Elin Carbell Brunner

Yttrandet har beslutats av Elin Carbell Brunner, ordförande i nämnden, samt Claes Mårtensson, Ann-Charlotte Smedler Drake, Greger Bååt och Elisabeth Fernell efter föredragning. Kanslichefen Anna-Karin Lundgren och kanslisamordnaren Stina Engberg har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.